

Zpět na média

Jana Černá: Přepsané vnímání

Jak si tak v mezičase čtu básničky Pavla Vrby, napadají mě spojení s jeho způsobem psaní, s jeho psaním a žitím vůbec. Možná proto, že čtu střídavě knížku a básně. Knížku povídek od Lucia Berlin (1936 – 2004), která v roce 2017 vyšla jako znovuobjevení jedinečné spisovatelky. Pavla já znovu objevuji pořád. Nechci ale psát – Taky Pavla... protože srovnání nepřichází v úvahu. (Jen jeden fakt – Berlin je narozena roku 1936 na Aljašce, Pavel o dva roky později v Brně).

Proč je čas jako obloha, tajemný, stále proměnný? (otázka Vrby z básně *Hodiny*), čas jako obloha... *Dveřmi host vejde jako bránou* (*Zacinkání*), *Volnost je velká louka provoněná* (Jak se stala liška liškou), *Rumová nevěsta – zjeví se jak nebe tečkované sněhem* (z básně *Rumová nevěsta*), *Láska je utnula jak srpů svist* (*Láska má příchut' krve*), *Noc byla tmavá jak přeexponovaný film* (Praha), *Jak býka barva červená dráždí je duše svlečená* (*Šanson o duši*)...

Těch básnických „oblouků“, „mostů“, spojení a mých představ k tomu, je neuvěřitelně hodně. Nebo já hledám během čtení a vzpomínání básnickovy oči. Oči co viděly bez toho, aby věděly co, nebo co vidět musely. Něco za něčím – velmi neutrálně řečeno. To něco – vlastně cokoli – se proměnilo někde v závitech mozku v obraz slov vybraných a někdy tvořených. Ta slova nic nepopisují – jsou to jen dvě „linky“ na papíru. Linka vnímání a linka přepsání. Přepsané vnímání – základní fakt pro dílo Pavla Vrby.

Já vím, že by to tak mělo v poezii obecně platit, ale ne vždycky se to cítí. A tady cítím, co čtu! *Přichází v šatech z křídel černých vran* (z básně *Oranžová růže z krepu*), *Leželi bezcenní jak skelná tříšť* (*Láska má příchut' krve*), *Dál cítím tvoje*

rámě / Má vůni dalamánků (Dolík v prostěradle), *Červen se zlomil jako číšník v pase* (Polovina letošního června)...

Někdy, kdy jsem u toho mohla být nebo z vyprávění jeho ženy a mé kamarádky Marie, mě udivilo, jak rychle Pavel text písně nebo básně text napsal. Dlouhá doba přípravy, ale pak si sedl ke stolu a za chvíli napsané řádky předčítal. Byla někdy někde řeč o rychlosti psaní? Nemyslím tím počet slov za určitý počet minut, o tuhle rychlost mi samozřejmě nejde, myslím tím, jak rychle se vůbec roztočí myšlenková kola. Asi to není podstatné. Chci jen říct – klobouk dolů! a poděkovat za všechny myšlenky sdělené v básnickém rytmu, pořád je potřebuji...

Často si říkám, jak Vrbu řadili k té pravé bohémě právem, ale jak on sám se zajímal o úplně všechny vrstvy lidí. Vyptával se na všechno možné děti na zahradě u chalupy, co si tam přišly hrát s jejich psem, rozprávěl s pedikérkou, ke které pravidelně docházel, s číšníky v hospodách, kde vysedával, ptal se na šikovnost řemeslníka, co mu přišel domů něco opravit. A musím dodat, že co mu sedlo, to pochválil. Uměl pochválit.

Kromě té bohémy, kde byl doma, měl v sobě obrazově a slovně uložených hodně obrazových a slovních příběhů z různých lidských krajin. Dáte mi za pravdu, když se začtete do řádků Pavla Vrby? Pak *nádheru barev svážem se slovy*, jak říká poslední řádek básně Barvy z vyprávění ze sbírky poezie Rumová nevěsta.

Jana Černá, Berlín 2018

[Zpět na začátek textu](#)